

Haksız Boşama Hükümleri Çerçevesinde İslam Hukuku ile Cezayir Aile Kanunu'nun Mukayesesi

Abdelbasset Khaled

 <https://orcid.org/0000-0002-1983-8503> | abdelbassetkhaled1@gmail.com
Doktora Öğrencisi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Öz

Haksız boşama, günümüzde toplumların karşı karşıya olduğu temel sorunlardan biridir. Bu sorunla başa çıkmak için etkili yasal ve meşru müdahale gerekir. Cezayir Aile Kanunu'nun temel kaynağı İslam Şeriatı'dır ve İslam hukukundan etkilenmiştir. Ancak, Cezayir Aile Kanunu, modern hukuki ve sosyal gereksinimlerle uyumlu olacak şekilde zaman içinde çeşitli değişiklikler ve düzenlemeler geçirmiştir. İslam hukuku ve Cezayir Aile Kanunu'nun uygulanmasında haksız boşamaya ilişkin birçok görüş ayrılığı ve çelişki bulunmuştur. Bu çalışmada, haksız boşama ile ilintili hükümler hem İslam hukukunda hem de Cezayir Aile Kanunu'nda ele alınarak benzerlikler ve farklılıklar ortaya konulur ve Cezayir Aile Kanunu'nun bu konuda İslam hukukundan ne ölçüde etkilendiği gösterilmiştir. Bu çalışmanın temel problemi, haksız boşama ile ilgili yasal ve hukuki dayanakların İslam Şeriatı ile Cezayir Aile Kanunu arasında ne ölçüde uyumlu ve farklı olup olmadığı üzerinde durmuştur. Öte yandan, İslam Şeriatı'nın Cezayir Aile Kanunu'nun ana kaynağı olduğu göz önünde bulundurulduğunda, ilgili konularda her birinin uygulanmasında karşılaşılan zorluklar ve görüş ayrılıkları incelenmiştir. Bu çalışmanın önemi, Cezayir'de haksız boşamaya ilişkin yasal ve hukuki meselelere ışık tutacak olmasıdır. Ayrıca, haksız boşama gerçekleştirildiği durumlarda hukuki ve yasal hususlar arasında denge kuracak bir yasal çerçeve sağlanması için hukuki, dini ve akademik kurumlara önemli referanslar sunmuştur. Aynı zamanda bu hassas konuyu ele almak ve Cezayir toplumu için kapsamlı ve uyumlu yasal çözümler bulmak amacıyla daha fazla araştırma ve çalışma yapılmasını teşvik etmiştir. Çalışmanın amaçlarına ulaşmak için, İslam ve Cezayir hukukunda haksız boşama ile ilgili veriler, yasal ve hukuki kaynaklar toplanarak karşılaştırmalı ve analitik bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu kapsamda, Cezayir'deki aile ve yasal mevzuatla ilgili hukuki metinlerin yanı sıra boşanma davalarıyla ilgili fetvalar ve yargı kararları da kullanılmıştır. Elde edilen söz konusu belge ve bilgiler, iki hukuk sistemi arasındaki benzerlik ve farklılıkları tespit etmek amacıyla dikkatle analiz edilmiş ve karşılaştırılmıştır. İslam'da ve Cezayir hukukunda haksız boşamaya ilişkin kavramlar ve koşullar da haksız boşamayı önlemeye yönelik kanun ve hükümlere odaklanılarak incelenmiştir. Yapılan analiz ve karşılaştırma sonucunda elde edilen sonuçlar şu şekilde belirtilebilir: İslam hukuku ile Cezayir Aile Kanunu arasında haksız boşamaya ilişkin kavramı ve usulleri açısından gerçek farklılıklar olduğu görülmüştür. Bu çerçevede, bu tür boşanma İslam hukukunda bid'i boşanma olarak adlandırılırken, Cezayir yasa koyucusu bunu haksız boşama olarak nitelendirmiştir. Ayrıca hem İslam hukukunda hem de Cezayir Aile Kanunu'nda öngörülen haksız boşama hallerinde farklılık bulunmaktadır. Buna göre, İslam hukukunda boşanma hayız döneminde, erkeğin kadına dokunduğu temizlik döneminde, tek mecliste üç

boşamada ve ölüm hastalığında gerçekleşirse haksız boşama olarak kabul edilir. Buna karşılık Cezayir yasa koyucusuna göre haksız boşama üç durumla sınırlıdır: kocanın karısına zarar verme niyetiyle gerçekleştirdiği boşama, kocanın boşama yoluyla karısının zararına karşılık küçük bir menfaat elde etmeyi amaçlaması ve kocanın boşamadaki amacının hukuka aykırı bir menfaat elde etmek olmasıdır. Son olarak, haksız boşama tazminatı ile ilgili olarak İslam hukuku, kocayı caydırmak ve uğradığı zararı telafi etmek için boşanan kadının mut'a hakkına sahip olmasını düzenlemiştir. Cezayir yasa koyucusu ise haksız boşama ispat edildiği takdirde, boşanan eşin, şer'an öngörülen mut'a hakkının yanı sıra, uğradığı zararın tazminini de hak ettiğini belirtmiştir.

Anahtar Kelimeler

İslam Hukuku, Cezayir Aile Kanunu, Haksız Boşama, Tazminat, Zarar.

Etik Beyan	Bu çalışma, Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan "Haksız Boşama Hükümleri Çerçevesinde İslam Hukuku ile Cezayir Aile Kanunu'nun Mukayesesi" adlı tebliğin özetidir.
Türü	Bildiri Özeti
Geliş Tarihi	22.06.2023
Kabul Tarihi	25.07.2023
Yayın Tarihi	15.08.2023
Kategori	Sanat ve Beşeri Bilimler, Dini Araştırmalar, İlahiyat, Sosyal ve Davranış Bilimleri, Hukuk
Araştırma Alanı	İslam Hukuku
Sempozyum	:
Adı	3. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu
Web	https://sempozyum.okuokut.org/index.php/tsbs/article/view/347
Yer ve Tarih	Çevrim İçi - 26-31 Ağustos 2023
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi; Oku Okut Derneği
Bildiri Oturum Bilgisi	26. Oturum - 31 Ağustos 2023 Perşembe 15:00 - 16:10
Telif Hakkı	© 2023 Abdelbasset Khaled. Yazar telif hakkını elinde tutarak yayımcıya uygun lisans ile yayım izni vermiştir.
Lisans	
Yayımcı	Oku Okut Yayınları
Kaynak Gösterimi	Khaled, Abdelbasset. "Haksız Boşama Hükümleri Çerçevesinde İslam Hukuku ile Cezayir Aile Kanunu'nun Mukayesesi". 3. <i>Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitabı</i> . ed. Abdullah Demir. 321-324. Ankara: Oku Okut Yayınları, 2023. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.54

A Comparison of Islamic Law and the Algerian Family Code within the Framework of Unfair Divorce Provisions

Abdelbasset Khaled

 <https://orcid.org/0000-0002-1983-8503> | abdelbassetkhaled1@gmail.com
Ph.D. Student, Ankara Yıldırım Beyazıt University, Ankara, Türkiye

Abstract

Unfair divorce remains a significant issue faced by contemporary societies. Addressing this problem requires effective legal and legitimate interventions. The Algerian Family Code derives its fundamental principles from Islamic Sharia and is influenced by Islamic law. However, over time, the Algerian Family Code has undergone various changes and adjustments to align with modern legal and social needs. The implementation of unfair divorce under Islamic law and the Algerian Family Code has witnessed several differences and contradictions. This study examines the provisions related to unfair divorce in Islamic law and the Algerian Family Code, highlighting their similarities and differences and the extent to which the Algerian Family Code is influenced by Islamic law. The study focuses on the extent of harmony and divergence between the legal and jurisprudential bases concerning unfair divorce in Islamic Sharia and the Algerian Family Code. Considering that Islamic Sharia serves as the primary source of the Algerian Family Code, the study investigates the challenges and disagreements encountered in their application. The significance of this research lies in shedding light on legal and jurisprudential matters related to unfair divorce in Algeria, providing crucial references to legal, religious, and academic institutions to establish a balanced legal framework in cases of unfair divorce, and encouraging further research to find comprehensive and harmonious legal solutions for Algerian society. The study adopts a comparative and analytical approach by collecting data and legal sources related to unfair divorce in Islamic and Algerian law, including legal texts on family and legislation in Algeria, fatwas, and judicial decisions concerning divorce cases. The obtained information is meticulously analyzed and compared to identify the similarities and differences between the two legal systems regarding the concept and conditions of unfair divorce. Moreover, the study investigates the laws and provisions aimed at preventing unfair divorce in both Islamic law and the Algerian Family Code. The analysis and comparison reveal significant disparities in the concept and procedures of unfair divorce between Islamic law and the Algerian Family Code. While Islamic law refers to such divorces as “bid’i divorce,” the Algerian legislator designates them as “unfair divorce.” Furthermore, the instances qualifying as unfair divorce differ between the two systems. Under Islamic law, unfair divorce occurs during the menstruation period, during the “clean” period when the husband touches the wife, through three pronouncements in a single session, or during a terminal illness. In contrast, the Algerian legislator limits unfair divorce to three situations: when the husband intends to harm his wife through divorce, when the husband seeks a minor benefit at the expense of his wife, or when the husband’s purpose in divorce is to obtain an unlawful advantage. Lastly, concerning unfair divorce compensation, Islamic law grants the divorced woman the right to “mut’a” to

deter the husband and compensate for her losses. The Algerian legislator, upon proving unfair divorce, awards the divorced spouse both the “mut’a” stipulated by Sharia and compensation for the damages incurred.

Keywords

Islamic Law, Algerian Family Code, Unfair Divorce, Compensation, Damages.

Ethical Statement	This paper is a summary of the study titled “A Comparison of Islamic Law and the Algerian Family Code within the Framework of Unfair Divorce Provisions” presented at the 3rd Turkish Symposium of Social Science.
Type	Conference Proceeding
Received	2023-06-22
Accepted	2023-07-25
Published	2023-08-15
Category	Art & Humanities, Religion & Theology, Social and Behaviour Sciences, Law
Research Area	Religious Studies, Islamic Law
Conference	:
Title	The 3rd Turkish Symposium of Social Sciences
Web	https://sempozyum.okuokut.org/index.php/tsbs/article/view/347
Location & Date	Online - August 26-31, 2023
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt University; Oku Okut Association
Proceeding Session	Session 26 - August 31, 2023, Thursday 15:00 - 16:10
Copyright	© 2023 Abdelbasset Khaled. The author retains the copyright and provides the publisher with a proper license to publish.
License	
Publisher	Oku Okut Press
Citation	Khaled, Abdelbasset. “A Comparison of Islamic Law and the Algerian Family Code within the Framework of Unfair Divorce Provisions”. <i>The 3rd Turkish Symposium of Social Sciences: The Book of Abstracts</i> . ed. Abdullah Demir. 321-324. Ankara: Oku Okut Press, 2023. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.54